

Følgetjeneste og beredskap for gravide på Helgeland

Formål:

Få på plass avtale om følgetjeneste og beredskap til kommuner på Helgeland som har krav på dette jfr. ["Et trygt fødetilbud - Kvalitetskrav til fødselsomsorgen"](#)

Oversikt over hvilke kommuner dette gjelder vises i vedlegg 1

Bakgrunn for saken:

Ansaret for følgetjenesten og nødvendig beredskap for gravide og fødende ble overført til de regionale helseforetak 1. januar 2010, og i 2012 ble finansieringsansaret for kvalifisert ledsager ved jordmor og lege overført fra folketrygden til regionale helseforetak. Foretakene er pålagt å inngå avtaler mellom helseforetak og kommuner. Avtalen skal sikre felles utnyttelse av jordmor-ressurser og som legger til rette for et helhetlig pasientforløp jfr. [St.meld. 12 \(2008-2009\)](#)

De regionale helseforetakene har for 2020 fått i oppdrag å få på plass følgetjeneste for gravide og fødende i samarbeid med kommunene, i tråd med Helsedirektoratets nasjonale veileder "Et trygt fødetilbud - Kvalitetskrav til fødselsomsorgen" ["Et trygt fødetilbud - Kvalitetskrav til fødselsomsorgen"](#)

Viser til oppdragsdokument fra Helse Nord punkt 5.5.

«I samarbeid med kommunene få på plass følgetjeneste for gravide og fødende, i tråd med Helsedirektoratets nasjonale veileder Et trygt fødetilbud. Kvalitetskrav til fødselsomsorgen. Veilederen legger til grunn et behov for en døgkontinuerlig vaktberedskap og følgetjeneste der det er halvannen times reisevei til fødestedet. Dette er en veiledende grense og må beregnes ut fra faktisk bosettingsmønster, ikke beliggenhet av kommunesenteret. Det vises til Helsedirektoratets oppdrag om å belyse hva endringer i kompleksitet i fødselsomsorgen betyr for bemanning og finansieringssystem med frist 1. mars 2020.»

Beredskap og følgetjeneste skal finansieres over rammen til de regionale helseforetakene. Helgelandssykehuset fikk tilført midler til følgetjenesten for gravide fra 2013 jfr. [Desentralisert fødselsomsorg i Helse Nord, oppfølging av styresak 31-2011](#)

Den praktiske gjennomføring av tjenesten/tilbudet kan skje ved at ansatte jordmødre ved helseforetakene dekker tjenesten, gitt nødvendig bemanning i fødeinstitusjonene, eller at helseforetakene kjøper tjenesten av kommunene. Erfaringer i helseforetakene tyder på at den mest robuste beredskap og følgetjeneste etableres i samarbeid med kommunene. I samhandlingsavtalene omtales felles ansvar for tjenester i skjæringspunktet mellom kommuner og helseforetak, og det bør vektlegges i høyere grad. En måte å organisere samarbeidsordningene på er at kommunene oppretter store nok stillinger til å rekruttere jordmødre, og HF-ene vil kunne "kjøpe" jordmødre til beredskap og følgetjeneste. Slike stillinger kan også dekke oppgaver innen forebygging og barselomsorg, eventuelt i interkommunalt samarbeid jfr. [Endring i fødepopulasjon og konsekvenser for bemanning og finansieringssystem 2020](#)

Behovsutløst beredskap kan være et alternativ i kommuner med ti eller færre fødende i året. Kommunejordmor avtaler beredskap i nær tilknytning til termin og inntil fødsel. Flere steder i landet fungerer også ordninger med tidlig innreise til fødested som erstatning for en følgetjeneste.

Formål:

Få på plass avtale om følgetjeneste og beredskap til kommuner på Helgeland som har krav på dette jfr. ["Et trygt fødetilbud - Kvalitetskrav til fødselsomsorgen"](#)

Fødselstall 2017, 2018 og 2019 - kommuner på Helgeland

Tall fra statistisk sentralbyrå, tabell 04231, Levendefødte

Kommune	Fødselstall 2017	Fødselstall 2018	Fødselstall 2019	Krav på følgetjeneste ut fra avstand til fødested	Etablert følgetjeneste
Alstahaug	76	68	73	Nei Eget fødested	x
Bindal	11	17	7	Sokner til Trøndelag	x
Brønnøy	65	47	66	Nei Føde og barselstue	x
Dønna	8	12	11	Nei Reiser til Sandnessjøen	x
Grane	7	13	14	Ja	Påbegynt
Hattfjelldal	12	6	7	Ja	Påbegynt
Hemnes	44	41	40	Nei Reiser til Rana/S.sjøen	x
Herøy	15	22	19	Nei Reiser til Sandnessjøen	
Leirfjord	25	31	31	Nei Reiser til Sandnessjøen	x
Lurøy	17	19	13	Nei Ambulansebåt/helikopter Reiser til Rana/S.sjøen	x
Nesna	7	14	20	Nei Reiser til Rana/S.sjøen	x
Rana	260	241	210	Nei Eget fødested	x
Rødøy	13	12	8	Nei/ja Ambulansebåt/helikopter Reiser til Rana/S.sjøen Botilbud	Påbegynt
Sømna	11	16	9	Nei Føde og barselstue	
Træna	3	4	2	Nei/ja Ambulansebåt/helikopter Botilbud	
Vefsn	114	119	135	Nei Reiser til Rana/S.sjøen	x
Vega				Nei Føde og barselstue	x
Vevelstad				Nei	x

Følgende dokumenter skal legges til grunn for utvikling av tjenesten:

- St. meld.12 (2008-2009) [En gledelig begivenhet](#)
- Veileder fra helsedirektoratet 2010 [Et trygt fødetilbud - Kvalitetskrav til fødselsomsorgen](#)
- [Desentralisert fødselsomsorg i Helse Nord, oppfølging av styresak 31-2011](#)
- Helsedirektoratet [Endring i fødepopulasjon og konsekvenser for bemanning og finansieringssystem 2020](#)
- Meld. St. 7 (2019 -2020) [Nasjonal helse- og sykehusplan 2020 -2023](#)